

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 1, 2016

Tema: Flukt og framtid

**Møt vår nye
generalsekretær**

**Verdig liv i
Libanon**

**Godhetstyranner
for framtida**

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 1, 2016. Årgang 75

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund

Temareduktør: Tine Solberg Johansen

E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Julie Strand Offerdal, Erik M. Sundt,
Hilde Sofie Pettersen, Fahad Abby,
Helga Forus, Pernian Shafiei Ranjbar,
Walid al-Kubaisi, Maria Amelie,
Ali Watt, Arshad Mubarak Ali,
Elias Dahlen

Grafisk utforming: Heydays

Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund

Opplag dette nummer: 31 798

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 05.02.2016

Signerte artikler gir ikke nødvendigvis
uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt oss
på telefon 22 03 77 00, eller besøk
oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Innhold

← AKTUELT

4 Tre sauer gir levebrød til familie på ni i Syria

6 På søken etter et verdig liv i Libanon

↙ PROFILEN

10 Profilen: Sunniva Ørstavik er fascinert av frivillige

↘ VIS SOLIDARITET FLUKT OG FRAMTID

14 Godhetstyrannene ved Politiets Utlendingsenhet på Tøyen

16 Hva skulle NM i hopp gjort uten asylsøkerne fra Dikemark?

20 Travel solidaritetsarbeider fra Fellesforbundet

24 «Mohammed» fra tegneserien heter Alan og frykter utsendelse

28 Et varmetelt på fluktruta gjennom Balkan

33 300 frivillige i kø for å bidra på Landås mottak i Bergen

LEDER

Ulvetid

I **DETTE NUMMERET AV APPELL** får dere møte Norsk Folkehjelps nye generalsekretær, Sunniva Ørstavik. Hun kommer til oss i en turbulent tid både for verden og for vårt lille land. Hun mener flyktnings situasjonen er en av grunnene til at Norsk Folkehjelp trengs mer enn noen gang – særlig i et politisk klima som er kaldere enn på lenge.

En av våre politikeres viktigste oppgaver er å hindre panikk og urasjonell frykt basert på myter. Her svikter de folkevalgte sørgelig. Vi har statsråder som forteller at folks redsel for fremmede er velbegrunnet. Vi har politikere, skribenter og samfunnsdebattanter som nærer opp under rasistiske myter. At de snubler i hverandres argumentasjon og møter seg selv og likesinnede i døra i spørsmål om hva som er norske verdier og hvor langt ytringsfriheten går, er de for arrogante til å dvele ved.

Flyktningkrisen er ikke skapt for at onde muslimer skal ta over Europa og Norge i en nøye planlagt konspirasjon. Flyktningkrisen er skapt av krigens redsler og fattigdommens håpløshet. I dagens situasjon er det merkelig å høre EU refse Tyrkia for ikke å slippe Aleppos flyktninger over grensen fra Syria, med argumentasjonen om at de har rett på beskyttelse. For et himmelropende hykleri!

Med dette Appell vil vi vise dere hvilken ressurs vi har i flyktningene som kommer hit. De skaper arbeidsplasser og bidrar til frivilligheten. De vil integreres. De vil delta. Det er oss velgere og de politikerne vi valgte som nekter dem å bli verdifulle medborgere, naboer og kollegaer. Slipp dem til!

Torunn Aaslund
Redaktør

FORSIDEBILDE

Syriske flyktningbarn i Libanon leker på en lekeplass under Eid al-Fitr-feiringen etter fastemånedens Ramadan. De bor i flyktningleiren Ouzai i den sør-libanesiske byen Sidon.

FOTO: Mahmoud Zayyat

Alvorlig matmangel i Syria

Krig har satt Syria for ti år tilbake i utvikling og over 12 millioner mennesker er avhengige av humanitær bistand. Med den syriske økonomien i ruiner, har flertallet mistet jobb og levebrød. Tre av fire syrere lever nå i fattigdom og halvparten lever i ekstrem fattigdom

TEKST Torunn Aaslund og Julie Strand Offerdal FOTO Norsk Folkehjelp Syria

KRIGEN I SYRIA har pågått i over fire år og forårsaker store lidelser for sivilbefolkningen i landet. Halvparten av landets befolkning er tvunget på flukt i det FN betegner som verdens største flyktningkrise. Fire millioner syrere har flyktet ut av landet, mens 7,6 millioner mennesker er internflyktninger inne i Syria.

KRITISK MATMANGEL

Norsk Folkehjelp har sammen med lokale partnere sendt nødhjelp inn i Syria i flere år og ser at krisen forverrer seg kritisk og tilgangen på mat blir stadig vanskeligere. Det har allerede vært rapportert om sult og dødsfall i beleirede og vanskelig

tilgjengelige områder i landet.

I Aleppo, et av de farligste områdene i Syria, har Norsk Folkehjelp og syriske partnerorganisasjoner sørget for at 1.650 familier får mat siden juni 2015. Norsk Folkehjelps lokale partnerorganisasjoner distribuerer pakker med nødhjelp til familier ulike steder i Aleppo-provinsen. For å øke matsikkerheten i området leveres maten til de samme familiene hver måned.

Familiene som får hjelp er både internt fordrevne og vertsfamilier i Aleppo. De er blant de mest sårbare menneskene i Syria, bor i ødelagte bygninger eller telt, og har ikke fått noen form for humanitær

↑ Matdistribusjonen må skje fra et sted som er skjult, slik at regimets helikoptre ikke ser det. Noen ganger spres distribusjonen over flere dager så ikke køene av folk som skal hente maten tiltrekker seg for mye oppmerksomhet,

→ For å øke matsikkerheten er det de samme familiene som får utlevert mat hver gang i storbyen Aleppo.

«Over 80 prosent av befolkningen i Kobane er avhengig av nødhjelp»

hjelp tidligere. Norsk Folkehjelps partnere har prioritert familier med mer enn fem barn eller hvor det mannlige familieoverhodet er borte.

KAN KJØPE MELK OG BRØD

Abu Rida er internflyktning i Aleppo. Han er 40 år, og han har to koner og syv barn. Før krigen var han politimann, men han hoppet av i begynnelsen av krigen. I dag er han dagarbeider.

Pengene han tjener rekker bare til basis matvarer som ris, bulgur, hvete, olje, sukker, te og linser. Derfor en hans familie en av dem som regelmessig får utdelt nødhjelpspakker fra Norsk Folkehjelps partnerorganisasjon.

– Nå som vi får utdelt basismatvarer kan vi bruke pengene jeg tjener på melk til babyen vi har og til babyen vi venter om

et par dager. I tillegg til melk kan vi kjøpe brød, vann og bleier. Det hender at vi bytter bort bulgur fra nødhjelpspakken mot olje fordi vi bruker mer olje enn bulgur, sier Abu Rida.

Hovedgrunnen til at folk ikke har tilgang på nok mat er at prisen på mat er for høy til at folk som ikke har jobb har råd til å betale. Derfor er det viktig å gjenoppta den lokale matproduksjonen som vil gi folk tilgang til både mat og inntekter.

PRODUSERE LOKAL MAT

Ved å utvide nødhjelpsprogrammet til å også inneholde elementer som å rehabilitere brønner og vannforsyning, dele ut og vaksinere husdyr og dele ut såkorn, brensel og redskaper ønsker Norsk Folkehjelp – gjennom våre partnerorganisasjoner – å få i gang den lokale

matproduksjonen i Kobane og Hasakah. Dette vil øke tilgjengeligheten til lokal og næringsrik mat for alle innbyggerne samtidig som de lokale bøndene vil få tilgang til inntekter og skape flere arbeidsplasser. 750 nye familier vil motta denne formen for nødhjelp.

Før krigen hvilte Kobanes økonomi tungt på distriktets viktige hveteproduksjon. Matvareproduksjon og husdyrhold var tradisjonelt den viktigste inntektskilden til befolkningen. 91 prosent av befolkningen kunne spise minst et måltid om dagen. I dag er tallet nede i 35 prosent.

Over 80 prosent av befolkningen i Kobane er avhengige av nødhjelp og så godt som ingen av husholdningene rapporterer at noen i familien har jobb. Folk selger eiendeler og låner penger for å kjøpe mat. Maten de kjøper er av den billigste sorten som har liten næringsverdi.

TRE SAUER METTER FAMILIE PÅ NI

Søstrene Um Mohammad, Aya og Hiba er enker. Til sammen har de seks barn. Um Mohammad forteller at etter at mannen hennes døde i 2012 har hun vært avhengig av donasjoner og at broren gir henne penger av og til. Slik er det for søstrene hennes også. Søstrene fikk utdelt tre sauer sammen med fôr til dyra i nødhjelpspakke fra Norsk Folkehjelps partnerorganisasjon.

– Da vi fikk sauene kunne barna få melk, forteller Um Mohammad og pengene vi tidligere hadde brukt på melk, kunne vi bruke på andre nødvendige varer. Nå kan vi også selge melk slik at vi har en inntekt som vi bruker på ris. Sauene har blitt vårt levebrød, sier Um Mohammad.

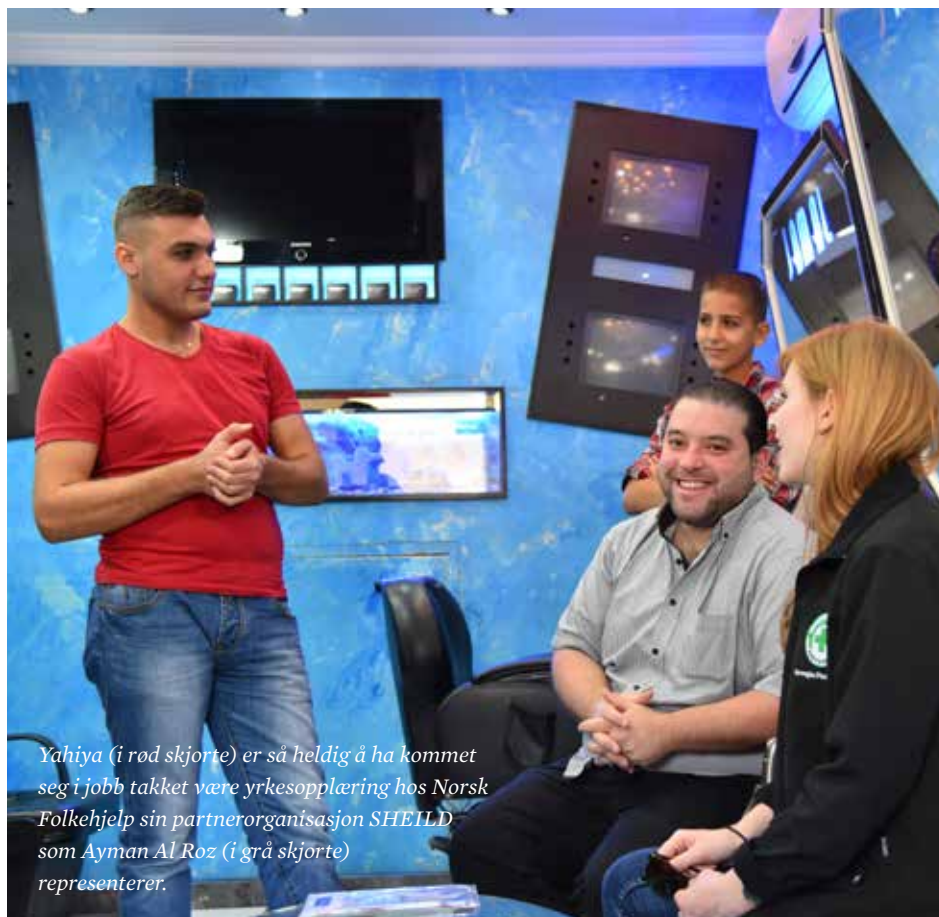
Yahiya (19) vet at han er heldig

TEKST OG FOTO Hilde Sofie Pettersen

Det at flyktningene i Libanon ikke får lov å tjene penger på vanlig vis, har ledet mange ut i et slavelignende arbeidsmarked. Men Yahia har trygg frisørjobb – takket være hjelp fra Norsk Folkehjelps partner SHIELD.

↘ Selv om de lever i svært kummerlige forhold, så syntes ungene her at de var stas å bli tatt bilde av da Norsk Folkehjelps journalist besøkte dem. De store ungene passet på at de små også ble med på bildet.

→ Dette er «hovedgaten» i en av de uformelle teltbosettingene i Bekaa-dalen. I akkurat denne leiren bor det stort sett kvinner og barn. Bare 2 av 10 unger får skolegang.

Yahiya (i rød skjorte) er så heldig å ha kommet seg i jobb takket være yrkesopplæring hos Norsk Folkehjelp sin partnerorganisasjon SHEILD som Ayman Al Roz (i grå skjorte) representerer.

– **DEN FØRSTE TIDEN** her gjorde jeg ingenting. Jeg bodde hos en slektning. Familien min er igjen i Idlib i Syria, forteller Yahiya Ashrafia.

Den litt sjenerte nittenåringen har bodd i Tyr sør i Libanon i to år. Vi møter ham på frisørsalongen hvor han har jobbet det siste året, takket være hjelp fra SHEILD, en av organisasjonene Norsk Folkehjelp samarbeider med i Libanon.

– Jeg liker å være frisør. Jeg kan godt fortsette med det, sier han forsiktig.

Yahiya tjener ikke all verden, 400-500 dollar i måneden, men skulle ønske det var lettere å få sendt penger hjem. Han snakker med familien på telefon regelmessig. Mamma, pappa og tre småsøsken.

– De har det ok, sier han. Vi var en liten delegasjon på fire fra Oslo som besøkte Norsk Folkehjelps Libanon-kontor, ulike partnere i landet og ulike flyktningleire i november i fjor. Alt fra teltleirene i Bekaa til Yahiyas frisørsalong i Tyr til de mer permanente leirene i Beirut som siden 1943 har huset palestinske flyktninger. Yahiya møtte vi onsdag, fire dager ut i oppholdet. Det var godt med en positiv historie særlig etter sterke møter med flyktningene i Bekaa-dalen, familier med

FLYKTNINGER I LIBANON

- Libanon huser nå rundt 1,1 millioner flyktninger fra Syria. I tillegg kommer rundt 300 000 palestinske flyktninger fra Libanon, som har vært i Libanon i flere tiår, men som fortsatt mangler grunnleggende rettigheter.
- Presset på skolevesen, helse-tjenester, arbeidsmarkedet, boligtilgang og grunnleggende sosiale tjenester er dramatisk. Forverrede levekår som følge av flyktingenes tilstedeværelse bidrar til økt spenning i libanesiske lokalsamfunn. Majoriteten av flyktingene bor i de fattigste områdene i Libanon.
- Siden Libanon ikke har ratifisert Flyktningkonvensjonen, er de fleste flyktingleirene «uformelle telt-bosetninger». Dette betyr i praksis at flyktingene leier land av lokale bønder.
- Norsk Folkehjelp startet sitt arbeid i Libanon etter den israelske invasjonen i 1982. I vårt utviklingsarbeid legges det vekt på å fokusere på utsatte grupper. Siden 2012 har Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner også gitt støtte til palestinske og syriske flyktninger som flykter til Libanon fra Syria. Vi samarbeider med en rekke lokale organisasjoner om bla yrkestrening, utdanning og fysisk rehabilitering

små barn som forteller at de har bodd tre år i de primitive teltleirene.

VIKTIG AT DET IKKE BLIR URETTFERDIG

Nødhjelpen som deles ut av ulike organisasjoner i Libanon er ofte rettet mot familier. For enslige som Yahiya er det ekstra vanskelig å få hjelp. Og det er så godt som forbud mot at flyktninger skal jobbe. En lov myndighetene har vedtatt for å verne om Libanons egne innbyggere. Per nå er minst 1 av 5 mennesker i Libanon flyktninger, de fleste av dem fra Syria. Det er mange om beinet, men det finnes unntak fra jobbforbudet. SHEILD har fått til en avtale med frisørsalongens libanes-

iske innehaver om at han skal være Yahiyas sponsor, og på den måten ta et særlig ansvar som arbeidsgiver. Det er ikke lett å finne arbeidsgivere som ønsker å ta en slik rolle, og ofte ender sponsoravtalen i praksis opp som en avtale om ytnytting. Yahiya har vært heldig på mange måter.

– Mange fattige libanesere trenger også hjelp, og det er viktig at vi også har dem som målgruppe, eller så blir det urettferdig. Det er uheldig om det fremstår som om kun syrerne får hjelp, sier Ayman Al Roz, en av lederne i SHEILD.

Organisasjonen driver blant annet med yrkestrening og tilrettelegging for at folk skal komme seg i arbeid. De kartlegger hvilke yrker det trengs folk i, og

tilrettelegger utdanningstilbudet deretter for å øke sjansen for at folk skal kunne få en jobb å gå til.

– Vi fordeler det sånn at halvparten av støtten vi gir skal gå til vertsamfunnet, altså til libanesere, og halvparten til flyktninger fra Syria. Og så skal 30 prosent gå til kvinner, forteller han.

SHEILD velger sine kandidater med omhu. Utover hensyn til kjønn og nasjonalitet, så er også bærekraft et viktig element:

– Vi kan ikke bruke tid på de som bare skal reise videre eller som ikke selv vil gjøre den innsatsen som skal til for at de skal ha nytte av det vi lærer dem, sier Al Roz.

*–Jeg tør ikke å la ungene leke ute i gatene.
Det er ikke trygt for dem.*

↓ Det er dyrt å leie husrom selv om de er en familie på ni, som deler en liten leilighet med kun to rom alt i alt. Pappa Ibrahim vet lite om fremtiden, men Kinan på fem år er mest opptatt av å lære seg å lese.

SLAVELIGNENDE ARBEIDS- FORHOLD

– Hvor kommer de fra, barna og mødrene som tigger på gata?

Vi spør sjåføren vår Rashid. Han har jobbet for Norsk Folkehjelp i Beirut siden 1987, kjenner alle snarveiene og er en god guide både når det kommer til severdigheter og til samfunnsspørsmål.

– De er syrere, svarer han.

Det har blitt torsdag, og vi er på vei til Shatila, en flyktningleir midt i Libanons hovedstad. Leiren er for en egen bydel å regne og huser et sted mellom 20 000 og 30 000 mennesker fordelt på rundt en eneste kvadratkilometer. Norsk Folkehjelp samarbeider med en organisasjon som jobber med matutdeling til de mest sårbare og for sysselsetting i leiren. Kummerlige forhold, livsfarlige elektriske tjuvkoblinger, og falleferdige hus bygd oppå hverandre, gjør området til et livsfarlig sted å oppholde seg. De fattigslige forholdene holder leieprisene nede, og i dag huser den også mange flyktninger fra Syria.

Etter å ha klatret opp en skakk trapp og dukket unna for strømledningene som går på kryss og tvers, ble vi invitert inn til en storfamilie på åtte som deler en enkel ettroms leilighet. De kom seg over grensen fra Syria for bare tre måneder siden og er opprinnelig fra Yarmouk.

–Livet er veldig, veldig vanskelig, sier Ibrahim.

Han sitter i storfamiliens enkle hovedrom med femåringen Kinan på fanget. Ibrahim er den eneste i familien som er arbeidsfør. Han trosser arbeidsforbudet og tar ymse strøjobber på det svarte markedet. Det innebærer ekstremt dårlig betaling og arbeidsforhold som ofte er slavelignende. Uansett hvordan Ibrahim snur og vender på det,

går familien i minus hver eneste måned, og står i fare for å sette seg i stor gjeld. Støtten fra hjelpeorganisasjonene har blitt mindre og mindre. Fra Norsk Folkehjelps partner i leiren får familien utdelt enkle matvarer.

SØKEN ETTER VERDIGHET

Gatene i Shatila er trange, men er mye trafikkert både av folk og av motorsykler. Det er ingen grønne områder. Ingen parker. Ingen hager. Bare mur, strømledninger, og hus på hus på hus.

– Jeg tør ikke å la ungene leke ute i gatene. Det er ikke trygt for dem. De blir mobbet av de andre barna, de hører at de har en annen dialekt og mobber dem for å være nyankomne, forteller Ibrahim.

Han sier barna gjør som de lærer hjemme, og påvirkes av konflikten mellom foreldrene. Flere vi snakker med er inne på det samme: sårbare grupper ender opp i konflikt med hverandre, for-

di alle føler seg forfordelt i en situasjon hvor svært få egentlig får tilstrekkelig hjelp. De palestinske flyktningene som er født og oppvokst i leiren føler at de som nylig har flyktet fra Syria får mer hjelp enn dem, men Ibrahim har ikke nok penger til å betale for familiens husvære på sikt. For ikke å snakke om medisinerne som hans svært syke far er avhengig av.

– Hvis noen forteller meg at det er trygt i Syria, vil jeg reise tilbake allerede i kveld. Selv om veggene på huset mitt er borte, så vil jeg sette meg ned i ruinene og likevel ha mer verdighet enn det jeg har her, sier Ibrahim.

Ett av få lyspunkt er at datteren på syv får gå på skole.

– Hun er smart, for hun gikk i barnehage i Syria. Hun hadde tre prøver nettopp og fikk toppkarakter på alle, sier Ibrahim tydelig stolt.

HJELP FLYKTINGENE FRA SYRIA NÅ!

Forholdene for flyktingene fra Syria er uholdbare. Det er akutt mangel på mat, varme klær og nødhjelpsutstyr. Norsk Folkehjelp er i full gang med å hjelpe. Sammen kan vi hjelpe flere!

200 KR

Gir varme klær og annet livsnødvendig utstyr til et barn

300 KR

Sikrer mat i en måned til en familie på fem

500 KR

Gir en komplett nødhjelpspakke til en familie. Pakken inneholder klær og nødvendig utstyr for å overleve vinteren

- **SEND "SYRIA" TIL 2160 (200 KR)**
- **RING 820 44 750 (200 KR)**
- **KONTONUMMER: 5005 14 00000**

TAKK FOR DIN GAVE

Hjelp Sarah og de andre barna i flyktingleirene. Send en SMS med SYRIA til 2160 (200 kr)

Norsk Folkehjelp

Hun er glad i å gå på ski, men bruker også gjerne fritiden til å gå i demonstrasjonstog. Sunniva Ørstavik er takknemlig for å få jobbe med temaer hun engasjerer seg sterkt for.

Fascinert av frivilligheten

Verden trenger ikke mer nøytralitet, men mer engasjement og tydelighet, mener Folkehjelpas ferske generalsekretær.

TEKST Julie Strand Offerdal FOTO Erik M. Sundt

HUN KOMMER FRA UTSIDEN, men beskriver det å lese Norsk Folkehjelps prinsipprogram som å komme hjem. Sunniva Ørstavik har jobbet med rettferdighet og solidaritet i 20 år og stråler når hun snakker om organisasjonen hun skal inn i.

– Norsk Folkehjelp er som en krukke som du åpner og stadig finner mer. Selvfølkelig engasjerer vi oss for au pairene! Selvfølkelig krever vi at også kvinner skal få drive med minerydding! Jeg er fascinert over alle de rare og fine sammenhengene jeg har møtt folkehjelpsfolk i. I antirasismearbeid, på Norway Cup og i flyktningdebatter. Med vannflasker og førstehjelpstjeneste på Lista i Vest-Agder, der jeg bodde et år. Norsk Folkehjelp preger samfunnet hjemme og ute, med de samme felles verdiene. Med disse verdiene i bunnen kan vi klare nesten hva som helst.

SOM Å SKULLE HA EKSAMEN

Å forberede seg til jobben som generalsekretær i Norsk Folkehjelp er som å skulle ha eksamen, bare mye morsom-

mere, ifølge Ørstavik. Det tidligere Li-kestillings- og diskrimineringsombudet har hatt en månedslang pause før første arbeidsdag i Folkehjelpe, men har på ingen måte skrudd av tankene.

– Det er ikke noe gøy å ha fri. Jeg liker at folk trenger meg. Tenk hvor mange som ikke opplever at det er behov for dem. Ingen lurte på hva de mener, de får ikke bruke evnene sine. Så mange lar vi få følelsen av å være en byrde, et problem i verdenssamfunnet eller i en kommune. Jeg har aldri hatt den følelsen, at jeg skulle være et problem. Jeg tenker veldig mye på det, og er veldig takknemlig for å få jobbe.

ALLE BØR VÆRE I SJOKK

I barndomshjemmet på Nordberg i Oslo var det søndagsråd og Barnekonvensjonen på veggene. Hun ble glad i bøker takket være mormor, som lokket med godteri utenom lørdagene. Det var gjennom bøkene hun oppdaget at ikke alle hadde de samme privilegiene som henne.

– Jeg leste Anne Franks dagbok og

– Det er så grunnleggende fint at en haug med folk går rundt med et ønske om å bidra med noe for andre mennesker.

Røtter (av Alex Haley, om hvordan afrikanerne ble sendt til Amerika som slaver red. anm.) og fikk sjokk. Jeg er fortsatt i sjokk, og mener at det skal vi alle være.

I ungdomstiden var hun aktiv i SU og engasjerte seg mot atomvåpen og for likestilling. Siden ble det arbeid med rettigheter, først i Rådet for psykisk helse og senere som Likestillings- og diskrimineringsombud.

– Av dette arbeidet har jeg lært at makt må tas, den kan ikke gis. Det ble ikke mer likestilling fordi mennene sa «ok, dere kan få komme inn». Det ble det av at folk organiserte seg og tok til motmæle.

ISKALDE VINDER

Høsten og vinteren har vært krevende for en som ikke tåler urettferdighet. Flyktningenes lidelser kom nærmere, historiene deres var overalt, det norske samfunnet fikk kjenne deres katastrofe. Mens politikerne satt og diskuterte, strømmet folk til Tøyen og senere Stor-skog i Finnmark, med pledd og fakler.

– Da så vi hvor fantastisk folks engasjement kan være. Jeg tror folk ble forbanna, og at mange skjønnte at dette er resultat av en verdenspolitikk og en politikk i Norge som vi ikke vil være en del av.

Flyktningssituasjonen er bare en av grunnene til at Ørstavik mener Norsk Folkehjelp trengs mer enn noen gang.

– Jeg er, som mange av oss, veldig bekymret både over verdenssituasjonen og situasjonen her hjemme. Vi har et

verdenssamfunn som bidrar til økte forskjeller mellom folk, og hvor solidariteten taper for andre verdier. Vi har store konflikter som forsterkes fordi de med makten sitter passive eller handler feil. Også i Norge har vi et politisk klima som er kaldere enn på lenge når det gjelder mange av spørsmålene vi er opptatt av. Samtidig ser det lyst ut, fordi så mange vil være med og gjøre en forskjell.

FASCINERENDE FRIVILLIGE

Hun gleder seg til å jobbe med organisert frivillighet igjen, slik hun gjorde i Rådet for psykisk helse.

– Det er så grunnleggende fint at en haug med folk går rundt med et ønske om å bidra med noe for andre mennesker. Det fascinerer meg. Og så er det en gjensidighet i det, å være frivillig er ikke bare en gave du gir men også noe du får. Gleden ved å ha betydning for andre.

Den gleden skal dyrkes og tas vare på, både hos dem som har holdt på i 50 år og hos de helt ferske. Sunniva Ørstavik er opptatt av å lytte til ungdommens ideer om hvordan man kan vise solidaritet på nye måter. Hun går ikke med på at ungdom er uinteresserte.

– Det har man sagt i alle tider, også da jeg selv var ung. Jeg synes tvert imot at jeg ser et veldig sterkt engasjement blant unge over ting min generasjon har vært altfor slepphendte med, for eksempel miljøsaken og kampen for rettferdighet. De gode tankene om hva vi kan gjøre kommer ofte fra nye hoder.

→ Å lese Norsk Folkehjelps prinsipprogram var som å komme hjem for Sunniva Ørstavik.

KUNNSKAPSBADDEKAR

Det underlige vidunderlige. Slik beskriver Sunniva Ørstavik hva som skjer når ulike mennesker med felles verdier trekker i samme retning.

– Når beboere på asylmottak blir førstehjelpere. Når medlemmene våre reiser til Sør-Afrika, ikke for å fortelle sørafrikanerne hvordan verden ser ut, men for å stå ved siden av dem og lære av deres erfaringer. Og når man ser på flyktingene her hjemme ikke som noe dårligere enn oss, men som en mulighet.

Hun kommer inn i en organisasjon med stor bredde og sterke fagområder hvor hun selv kan minst.

– Jeg er veldig ydmyk over de store fagfeltene jeg ikke kan, men samtidig har jeg tatt denne jobben fordi jeg tror

jeg kan bidra med noe. Jeg vil det skal bli enda tydeligere at det vi jobber med handler om de samme verdiene. Det handler om felles eierskap og felles avhengighet. Da kan underlige vidunderlige ting skje.

Metoden for å finne ut hvordan hun best kan bidra blir å «ligge i kunnskapsbadekaret som en svampebob».

– Jeg syns jeg er utrolig heldig som får komme utenfra og være med i denne bevegelsen som jeg har fulgt hele tiden og beundrer veldig. Det er en tillitserklæring som jeg ligger våken om natten og lur på om jeg er verdig. Svaret på det får man bare vite ved å bevise det. Det skal jeg gjøre.

FAKTA

- Sunniva Ørstavik
- Alder: 48
- Begynte som ny generalsekretær i Norsk Folkehjelp 1. februar

Framtida er vår lønn

Hvorfor gidder vi egentlig å hjelpe? Hva får vi ut av det? Siden vi frivillige enten er svarte eller muslimer må vi vel ha noen skumle hensikter, skriver Fahad Abby, som har jobbet frivillig for mennesker på flukt i hele høst og vinter.

TEKST OG FOTO Fahad Abby

DETTE ER FAKTISKE spørsmål både jeg og andre godhetstyranner har blitt møtt med den siste tiden. Spørsmål som forsøker å rokke ved selve fundamentet for hvorfor vi hjelper. Spørsmål som både i ond og god tro forsøker å finne et svar på hvorfor både etniske nordmenn og minoritetsungdom velger å stå ute i bitende kulde og servere suppe til lykkejegere. Kjære kjente og ukjente, la meg berolige dere. Vi har ingen skumle baktanker. Det finnes ingen hemmelig plan om å reise en hær av flykninger. Det foregår ingen snikislamisering bak lukkede dører. Det er ikke flyktningene vi forsøker å appellere til.

IKKE OND FORDI MAN FLYKTET

Jeg vil heller rette en appell til alle dere der ute som tror på vår medmenneskelige stat og vårt varme kongerike. Hva ville nettopp du ha gjort, dersom du stod alene i denne nasjonen? Hvordan ville livet ditt ha sett ut, uten familie, venner eller slekt? Hva ville du vel vært uten lønnen du får, lånene du har eller arven som blir din?

Kanskje alle nordmenn burde kjenne på hva sult virkelig er? Da tenker jeg ikke på smørkrise eller tvungen verneplikt for alle og enhver. Jeg tenker på ekte sult. Vi visste at smørkrisa ville gå over, eller at befalet vårt snart ville si at øvelsen var ferdig. Det privilegiet tror jeg mange nordmenn tar for gitt. Tryggheten om at det alltid finnes et fullt kjøleskap. Eller en butikk i nærheten som kan være med på å fylle kjøleskapet. Eller kanskje en kafé for å stagge sukkerhungeren med en kake. Hadde vi bare hatt nok kaker her i verden.

Problemet er at vi aldri har kjent ekte sult, ellers ville vi visst hvilken plage det er å virkelig være sulten. Hadde vi bare

visst hvordan det er å være på flukt, så ville kanskje avisoverskriftene sjokkert oss mer. Noen ganger leser vi kanskje at en kvinne har druknet i Middelhavet, sammen med to-tre barn, på flukt fra hjemlandet. Vi kjenner kanskje et stikk, blir litt oppgitt over at noen kan utsette barna sine for sånt, mens vi tar en slurk av kaffen og leser neste overskrift. Kjennte og ukjente; man er ikke ond fordi man har flyktet!

FLOTT ENGASJEMENT

Det å flykte fra sitt eget hjemland er ingen enkel avgjørelse å ta. Langt enklere må det derimot være å gi et par kroner, noen klær, eller en brøkdel av uken din til å hjelpe disse menneskene. Dette er mennesker som kunne blitt gode medborgere av kongeriket, hadde de bare hatt den gylne muligheten som vi nordmenn ble født med. Kanskje de ville blitt leger, nordsjøarbeidere eller fotballdom-

mere? Kanskje de ville gjort som meg, å tjene riket i kongens klær? Da måtte det vel ha vært mulig å gi et par kroner, når vi visste at disse menneskene ville gitt livene sine for deg?

Jeg blir stolt når jeg ser engasjementet nordmenn har for flyktningene. Det er kanskje ikke mulig å begripe hvor mye som skjer omkring i landet vårt. Det er sjelden at en rørlegger knipser et bilde og sender inn til VG av Thea på 12 år som skjenker oppi buljong og lapskaus til frosne sommerfugler som har flyktet til vinterland. Det er ikke ofte vi leser at innvandreringdom velger å bruke ferien på å fylle lastebiler med klær som sendes ned til flyktningøya Lesbos. Det er vanskelig å begripe hvor lite som skal til for å gjøre noe stort.

De som begynner å bli lei av at jeg maser så mye om flyktninger, integrering og medmenneskelighet og sånt, er i mine øyne de sanne lykkejegerne. De er

→ *Fahad Abby (til venstre) har engasjert seg som frivillig for mennesker på flukt. Han har blant annet bidratt utenfor Politiets utlendingsenhet i Oslo.*

Det har vært mye å gjøre for Abby og de andre frivillige utenfor Politiets utlendingsenhet i høst og vinter.

så heldige at de får ta del i den norske arbeidsstyrken, de forsvarer rikets velstand, men nekter plent å ofre noe som helst for mindre heldige sjeler. Samtidig, i en annen del av verden, ser vi at hele samfunn kollapser. Tro ikke bare at det er hus som blir ruinert i krig. På flukt blir ethvert liv ruinert, om ikke mistet.

NEGLISJERING GJØR VONDT VERRE

Det er likevel ingen nordmenn som trener å frykte godhetstyrannenes vrede. Disse tyrannene biter ikke. De verken skyter eller bomber sine innbyggere, slik andre tyranner gjør. De har ikke tanks i skogen. De utkjemper ingen kriger. På det verste bjeffer disse tyrannene kanskje i avisen, eller spytter en tyggis på bakken når klokken begynner å nærme seg midnatt utenfor mottakssentre, fordi ikke alle flyktningfamiliene har fått matrasjonen sin. Disse tyrannene ønsker

ikke å trygle de rike om å gi noe til de fattige, for det er ikke der de mener skoene trykker. Kroner og raggsokker kan alltså inndrives. Det er nordmenns tankesett som godhetstyrannene ønsker å endre.

Jeg forventer at hver nordmann med et snev av anstendighet og karakter blir med oss godhetstyranner i dette arbeidet. Det er nemlig ingen dugnad. Dette er et arbeid, og lønnen vår er menneskets framtid.

Det er nok mange som higer etter å sette en sluttdato på flyktningkrisen. Men så enkel er ikke verden. Det vi i hvert fall vet er at neglisjering av flyktningene gjør vondt verre. Jeg er i alle fall overbevist om at vi må hjelpe nå, før det blir for sent. Vi har ingen flyktningbarn å miste, verken til råkjørere, sult, desillusjon, eller i verste fall ekstremisme.

Menneskers nød og behov for hjelp er nemlig ikke til å stikke under stol. Fordi av nød kan det faktisk komme noe godt.

Men også fryktelig mye vondt. Det var derfor jeg og noen venner en septemberdag i 2015 bestemte oss for å starte vårt engasjement for flyktningesaken. Vi har nå vokst fra bare en håndfull medlemmer til å være mannsterke i alle de store norske byene, samt andre kriker og krok-er av Norge.

Og akkurat slik vi utrettelig jobbet i 88 dager (og 13 timer!) i strekk, ute i kulda utenfor Politiets utlendingsenhet, vil vi alle fortsette å jobbe og slite. Ikke fordi vi ønsket noe ut av det. Ikke fordi det var særlig lukrativt. Men fordi vi stirret ned i vår egen samvittighet og turte å tenke over hvordan våre liv ville sett ut hvis ikke vi var så heldige som vi er. Jeg anbefaler alle å prøve det, enten man er godhetstyrann, nett-troll, lykkejeger, ankerbarn eller oljebarn. Da vil du få svaret på hvorfor vi hjelper.

– Norgescupen kunne ikke klart seg uten frivillige fra asylmottaket

TEKST OG FOTO Helga Forus

I hele landet er frivillige i full sving på Norsk Folkehjelp sine mottak. Vi ser en nasjonal dugnad der mennesker ønsker nye naboer velkommen, og inkluderer dem i lokalsamfunnet. på dikemark mottak i Asker er flyktningene med på førstehjelpskurs og er aktive i lokalmiljøet med sanitetsarbeid, og lokallaget har fått seg et løft av nye frivillige.

NEDERST I HOPPBAKKEN i Holmenkollen står Erik og Ahmadi fra Norsk Folkehjelp på sanitetsvakt. Det er Norgescup i kombinert og hopp for ungdom, og sanitetsgruppa fra Norsk Folkehjelp Asker og Bærum er i beredskap: Om noe skulle skje er de klare til å sette i gang førstehjelp. Erik Engh er den lokale ildsjelen som har fått med Ahmadi Khodadad i sanitetsgruppa. Ahmadi er snart ferdig med videregående førstehjelpskurs, og bor på Dikemark mottak i Asker. I fjor troppet Erik opp på mottaket for å få med seg flyktningene på førstehjelpskurs, og videre inn i sanitetsarbeidet i lokallaget. I dag er ti personer

← Erik Engh og Ahmadi Khodadad fra Norsk Folkehjelp Asker og Bærum har sanitetsvakt under Norgescupen for hopp og kombinert i Holmenkollen.

«For meg er det viktig å få være en del av samfunnet rundt meg, og det er fint å delta og få hjelpe andre.»

allerede aktive i dette arbeidet fra mottakets side, og ytterligere ti personer er under opplæring.

– Å engasjere frivillige fra Dikemark er en vinn-vinn situasjon, forteller Erik

– Flyktningene ønsker å komme seg ut av mottaket, møte folk, og få brukt seg selv. Lokallaget, og samfunnet, trenger dyktige folk som kan stille opp i saniteten. Her er vi på hopprenn i Holmenkollen, selve nasjonalsporten. Dette rennet kunne ikke vært gjennomført uten frivillige fra Dikemark mottak.

VIKTIG Å FÅ BIDRA

Ahmadi Khodadad er fra Afghanistan, og har vært i Norge i nesten to år. For ham gir saniteten et etterlengtet avbrudd fra ventetiden i mottak. Han forteller om mange gode møter med andre, og at han får bidra til samfunnet samtidig som han lærer mye selv. Det er lite å gjøre på mottaket, og Ahmadi var ivrig etter å komme seg ut og kunne bruke sine ressurser.

– Når jeg var ferdig med norskopplæringen jeg fikk tilbud om kunne jeg litt norsk, men ikke nok. Den beste måten å lære seg språket er gjennom å møte andre og delta i samfunnet. Det får jeg sjansen til i saniteten.

Forrige helg var Ahmadi med sanitetsgruppa på Vester-Gyllen Turlangrenn, og neste helg skal han og mange andre fra Dikemark være med i sanitetstjeneste på Vivil-lekene i Bærum. Han vil fortsette med kursing og aktivitet i saniteten.

– Jeg har tatt mange kurs i saniteten, og jeg vil fortsette å lære mer. For meg er det viktig å få være en del av samfunnet rundt meg, og det er fint å delta og få hjel-

pe andre. I tillegg lærer jeg mye om å fryse, og det er noe man må kunne i Norge.

STORT ENGASJEMENT

Norsk Folkehjelp driver i dag ti asylmottak, med over tre tusen plasser og tre hundre ansatte. I høst så vi en stor økning både i antall mottak, beboere, ansatte, og ikke minst i antall frivillige i mottak. Over fem hundre frivillige engasjerer seg for å ta imot flyktningene i Norsk Folkehjelp sine mottak. Livet på vent kan bli veldig tomt. Om det ikke finnes tilbud om aktivitet er det lett for beboerne å synke inn i passivitet. Erik og de andre frivillige fra Norsk Folkehjelp engasjerer seg for at flyktningene skal få en meningsfull hverdag, der de skal kunne bidra med sine ressurser. Det er til gjensidig glede og hjelp for alle involverte.

– Jeg begynte å jobbe med frivillighet i mottak i fjor. Da så jeg at mye av frivilligheten foregikk inne på mottakene, mens alle som er på mottak vil bort derfra. Jeg ville gi beboerne en sjans til å komme seg ut av mottaket og bli kjent med folkene, lokalmiljøet og naturen i landet de har kommet til, og samtidig kunne vise at også de ønsker å bidra til fellesskapet, noe de har vist med å delta i mer enn førti lokale aktiviteter det siste året, forteller Erik.

Over hele Norge ser vi frivillige som kommer til mottakene for å ønske sine nye naboer velkommen, og inkludere dem i lokalmiljøet. Beboerne blir invitert med på en rekke ulike aktiviteter: Språkopplæring, kafebesøk, konserter, turgjeng, svømmetrening, matlaging, leksehjelp, førstehjelpskurs, sanitet og mye

annet. De frivillige er opptatt av å skape gode fellesskap, der folk møter hverandre og lærer av hverandre.

INNHold I HVERDAGEN

Irma Julardzija er rådgiver for frivillighet i Norsk Folkehjelp og jobber med å organisere frivillighet i mottak. Hun sier det er viktig å legge til rette for gode møter mellom flyktninger og lokalbefolkning.

– Den frivillige innsatsen vi ser for å ta imot flyktningene er fantastisk. Vi må støtte opp om frivillige sitt ønske om å trekke flyktningene inn i deres nye lokalmiljøer og gi beboere på mottak en meningsfull hverdag.

Med den store pågangen av frivillige har det vært en utfordring å legge til rette for at alle som melder seg får muligheten til å hjelpe. Å organisere de frivillige, og å sørge for at de har utstyret og lokalene de trenger, tar tid og krever mye ressurser. Irma understreker at vi må sørge for at lokalbefolkningen og beboere på mottak har gode rammer for å møte hverandre.

– Vi må sørge for at den lange ventetiden i mottak ikke blir det samme som å stue vekk folk i flere år, men jobbe for at hverdagen i mottak har et innhold, og bidrar til integrering. Flyktningene har et ønske om å bidra i samfunnet. Ved å gi dem muligheten til å involvere seg i sine nye lokalsamfunn får de sjansen til det. Vi ser at flyktninger som blir en del av lokalsamfunnet rundt mottaket der de bor får den beste starten i prosessen med å lære språket, forstå kulturen, og bli en del av det norske samfunnet.

Bryter ned barrierer over en kopp kaffe

TEKST Norsk Folkehjelp Tromsø FOTO Thomas Birkeland

Hva gjør Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom Tromsø når de ser at flyktningene i byen ønsker sosial kontakt med tromsøværingene? Arrangerer språkkafé, så klart!

HELE 40 PERSONER møtte opp på den første språkkafeen som ble gjennomført i desember. Det kom folk fra en rekke ulike nasjoner. Både nyankomne flyktninger og folk med utenlandsk opprinnelse som hadde bodd i Tromsø i flere år. Det kom også tromsøværingene i alle aldre, alt fra studenter til pensjonister.

Arrangementet fikk mye oppmerksomhet i mediene, og på den neste språkkafeen kom det dobbelt så mange.

– Det var veldig gøy at det kom så mange. Asylmottaket i Tromsø er desentralisert så i begynnelsen var vi litt usikre på hvordan vi skulle komme i kontakt med folk, forteller styremedlem Svein Håkon Hansen.

Løsningen lå snublende nær. Flere av medlemmene i Solidaritetsungdom Tromsø er mye på biblioteket. De hadde lagt merke til at mange flyktninger satt alene fra tidlig om morgenen til sent på kvelden for å lære seg norsk. Da var det bare å gå bort og invitere dem til språkkafeen.

– Den personlige kontakten var nok en viktig årsak til at så mange faktisk kom, tror Svein Håkon.

MØRKETID OG HVERDAGSLIV

Tromsø er en by med et stort internasjonalt engasjement og merittene er mange. I tillegg til å være et naturlig knutepunkt i Arktis er Tromsø vennskapsby med Gaza og vertsby for en internasjonal filmfestival. Nå har også språkkafeen fått en naturlig plass blant tromsøværingene. Den gir ikke bare en mulighet til å lære om verdens flyktningsituasjon, men er også en anledning til å snakke med flyktningene selv.

– På språkkafeen snakker vi om mørketid og hverdagsliv i Tromsø. Mange lurer på hva tromsøværingene egentlig driver med når de ikke er på jobb. Vi har også delt ut et spørreskjema om hva folk ønsker seg mest av språkkafeen. Det gjennomgående svaret er at folk ønsker å lære norsk, få nye venner og bli bedre kjent med tromsøværingene, forteller Pernian Shafiei, leder

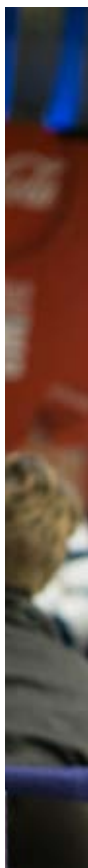
av Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom Tromsø.

Pernian og solidaritetsungdommen i Tromsø tror det er så enkelt som at vi trenger å snakke med hverandre.

– Møter mellom mennesker gjør at vi kan bryte ned barrierene mellom «oss» og «de andre». Tilbakemeldingen fra deltagerne er at arrangementet er lærerikt og morsomt. I et øyeblikk i mørketiden kan man drikke kaffe og spise småkaker og snakke med mennesker man ikke nødvendigvis kjenner fra før, noe som kanskje ellers er litt utypisk i Norge, mener Pernian.

➤ *Pernian Shafiei har vært med på å dra igang språkkafe for tromsøværingene og flyktninger. Hun er leder for Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom Tromsø.*

➔ *Populært: Det var over 40 deltakere på den første språkkafeen.*

«Den personlige kontakten var nok en viktig årsak til at så mange faktisk kom»

Vern om asylinstituttet

EN EKSTRAORDINÆR SITUASJON krever ekstraordinære tiltak, sa Solidaritetsungdommen fjor. Vi påpekte at Norge, som et av verdens rikeste og tryggeste land, må ta ansvar og ta imot flere flyktninger. Det viste seg derimot at norske myndigheter mente noe ganske annet enn oss med dette utsagnet. En ekstraordinær situasjon må bety mer innstramminger, mener regjeringen. Norge skal være lite attraktivt for flyktninger. Opposisjonspartiene har ikke klart å utfordre verken retorikken eller politikken på dette området. Resultatet ble et asylforlik i Stortinget med en rekke innstramminger. I praktisk utførelse har vi sett at flere av tiltakene bryter med folkeretten og internasjonale konvensjoner.

Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom tar utgangspunkt i erfaringer når vi fremmer politiske standpunkt. Vi tar avstand fra regjeringens asylpolitikk ikke bare på grunn av retorikken, men også politikken. Språk som omtaler mennesker på flukt som «båret på gullstol», «ankerbarn», «lykkejegere» og «snyltere» bidrar til å spre fordommer og frykt for det som er annerledes. I en tid hvor myndigheter og politikere famler må vi som er på mottakene og jobber tett med menneskene som kommer hit formidle våre erfaringer. Vi må bruke våre erfaringer til å kreve at de folkevalgte tar ansvar, verner om asylinstituttet og ikke sprer fremmedfrykt og usannheter.

Noen bruker mye tid på å skrive sinte leserinnlegg hvor de sprer falske virkelighetsbilder, usannheter og fordommer. Hva om de heller hadde brukt den tida på å bli kjent med noen av menneskene som kommer hit? Jeg er så stolt over alle som bruker fritiden sin på å gjøre hverdagen litt bedre for folk på asylmottak og i lokalsamfunnet. Det gir håp! Vi må fortsette å vise frem de gode tiltakene og historiene og heie på alle de som ønsker å gjøre hverdagen bedre for folk på flukt. Det er solidaritet i praksis.

*Solidarisk hilsen
Ingrid Aspelund*

Travel solidaritetsarbeider

Det er lettere å spikre en intervjuavtale med en popstjerne enn med lederen av Fellesforbundet. Etter et par uker med fram og tilbake med kommunikasjonsavdelingen får jeg endelig 15 minutter ansikt til ansikt med Jørn Eggum.

TEKST OG FOTO Maria Amelie

DET ER KANSKJE et godt tegn at han er vanskelig å få tak i. Det har jo vært tilfeller av ledere som tar seg fryktelig god medietid for å snakke om seg selv. Det kan fort bli mer prat og mindre handling. Og apropos handling. I høst sa LO-leder Gerd Kristiansen at «ekstreme kriser krever ekstreme mål» og satte i gang en innsamlingskampanje for å hjelpe syriske flyktninger. Fellesforbundet ble den største bidragsyteren og bevilget 1,5 millioner kroner til aksjonen. Totalt samlet LO og forbundene inn over fire millioner kroner til Norsk Folkehjelps arbeid for syriske flyktninger. Pengene skal først og fremst brukes i Syria og nabolandene, blant annet for å få etterlengtede matforsyninger inn i landet.

– Engasjementet i forbundet var stort og mange medlemmer har et sterkt ønske om å bidra til å hjelpe mennesker som er på flukt, sa Eggum i forbindelse med innsamlingskampanjen nylig.

NORGE MÅ TA ANSVAR

Overskrifter og bilder av fortvilte mennesker i Storskog, på grensen mellom Norge og Russland, er det første som kommer opp når vi begynner intervjuet. Eggum henviser til en enstemmig uttalelse fra Fellesforbundets landsmøte i høst.

– Vi sa at Norge sammen med resten av Europa må ta ansvar. At vi i Norge også har måttet flykte fra landet vårt på grunn av fattigdom og krig. Vi viste i uttalelsen til at Norge også tidligere har tatt tak for å hjelpe andre, slik vi gjorde det på 90-tallet da de uhyrlige overgrepene på uskyldige skjedde på Balkan og da vi tok imot særlig mange fra Bosnia.

Han sier at mange av dem fikk beskyttelse, noen dro tilbake til hjemlandet mens noen ble igjen her, kom ut i jobb og ble integrert. Eggum mener at vi må tenke på samme måte i dag.

– Vi kan ikke ta imot alle som kunne ønske seg hit, men vi kan gjøre noe ekstra når situasjonen er slik den er. Vi skal først og fremst gi dem som trenger det beskyttelse, men også bidra til at de kan integrere seg. Varer krigen lenge vil de kunne etablere seg her, men tar krigen snart slutt, kan de som vil reise tilbake bedre rustet til å bygge livet på nytt igjen.

SKAL INTEGRERE SEG HER

Uansett vei er han opptatt av å ta godt imot flyktningene, og gi dem muligheten til å integrere seg og lære seg den norske samfunnsmodellen.

– Vår oppgave er å organisere alle arbeidstakere innenfor våre områder, uansett nasjonalitet og bakgrunn. Det

har vært og er en stor oppgave, og det har knapt vært noen diskusjon eller uenighet i forbundet om at vi skal ta den.

Fellesforbundet har bred erfaring med flerkulturelle arbeidstakere. Til sammen har de over 6000 utenlandske navn i sitt medlemsregister, mange fra Øst-Europa.

– Vi har bidratt til at mange arbeidstakere i Norge har opplevd verdighet og fått skikkelig betalt for det arbeidet de utfører. Slett ikke alle har fått det, men uten fagbevegelsen hadde situasjonen vært en helt annen, konstaterer Eggum.

I tillegg har Fellesforbundet i mange år kjørt kurs og opplegg for nye arbeidstakere for å lære dem det norske arbeidslivet, tariffavtaler og lønn, og hvordan man organiserer seg.

– Vi ser at språket ofte er en utfordring. Derfor er mye av vårt materiell oversatt til ulike språk. Vi har også satt søkelys på helse, miljø og sikkerhet da denne gruppen ikke er godt kjent med de norske kravene og rutinene.

– Det er helt hjerterått å se statistikken på dødsulykker i forbindelse med jobb. Det skjer ofte blant flerkulturelle arbeidstakere fordi de ikke har fått tilstrekkelig opplæring. Det gjør vi noe med ved hjelp av omfattende kursing av våre medlemmer, opplyser Eggum.

«... Vi i Norge har også måttet flykte fra landet vårt på grunn av fattigdom og krig.»

↑ Jørn Eggum er nyvalgt leder i Fellesforbundet. Han tok over jobben etter Arve Bakke høsten 2015.

STØTTE TIL SØR-AFRIKA

Internasjonal solidaritet er en av Fellesforbundets grunnleggende verdier, og forbundet har alltid vært opptatt av hva som skjer utenfor landets grenser. I tillegg til engasjementet for Syria har Fellesforbundet inngått en langsiktig samarbeidsavtale med Norsk Folkehjelp om støtte til Sør-Afrika.

– Vi har mange ildsjeler blant våre tillitsvalgte som er aktive i Norsk Folkehjelp, og vi vil gjerne ha et godt samarbeid mellom våre to organisasjoner. I forbindelse med samarbeidsavtalen om støtte til Sør-Afrika har vi etablert et ambassadørkorps av tillitsvalgte. De har vært i Sør-Afrika og sett arbeidet til Norsk Folkehjelp der. Opplevelsene fra besøket tar de med seg hjem og deler

med andre i forbundet og slik bidrar de til å spre engasjementet, forteller Eggum.

EKTEFØDT BARN AV FELLESFORBUNDET

Eggum er nyvalgt leder, tok over jobben etter Arve Bakke høsten 2015 ved akklamasjon på landsmøtet. Utdannet gullsmed fra Bergen, kaller han seg «ektefødt barn av Fellesforbundet» og har vært med siden stiftelsen av forbundet i 1988. I år skal han stå helt i front når hovedoppgjøret starter. I disse oljekrises-tider og med den blå-blå regjeringen som får stadig mer kjeft fra fagbevegelsen kan det bli tøffe forhandlinger.

Tiden er ute. Jørn Eggum må tilbake til møtet sitt før han må haste videre til

det neste. Med de store utfordringene han har framfor seg, blir det neppe enklere å få tak i Jørn Eggum med det første.

FAKTA

- Fellesforbundet organiserer rundt 150 000 arbeidstakere i blant annet industri, bygg og anlegg og hotell og restaurant. Forbundet er LOs nest største, etter Fagforbundet.
- Jørn Eggum
- Født: 1972
- Sted: Bergen
- Stilling: Leder Fellesforbundet, medlem av Arbeiderpartiet

Broren min og jeg jobbet som anleggsarbeidere for å hjelpe familien. Vi hadde ingen sparepenger. Jeg sluttet opprørerne, men det skapte hele tiden problemer for meg.

Når det blir krig, forsvinner jobben. Og du blir jo ikke møtt av politiske idealer.

Jeg ble innestilt til hæren. Men jeg ville ikke slåss! Hvordan kunne jeg hjelpe familien min hvis jeg lå død på slagmarken? Sikkerhetsstyrkene kom på dags etter meg to ganger. Den første gangen var jeg ute. Den andre gangen gjemte jeg meg under sengen. Jeg visste at jeg måtte flykte fra hjemmet mitt.

Jeg tok farvel med familien og dro til Erbil i Kurdistan for å se etter arbeid. Jeg lovet dem å sende penger så snart jeg kunne.

Erbil er børt, steinet og falkig. Jeg ble anleggsarbeider igjen – det var lange, tunge dager. I to år hadde jeg konstant vondt i kroppen. Men jeg fikk sendt penger hjem.

Jeg leide et rom sammen med en annen syrer. Hver kveld så vi på nyhetene hjemmefra. Og det ble bare verre og verre.

Hver gang de viste et sted der det hadde vært en eksplosjon, fløg blikket mitt over ansiktene til de døde og skadede, og jeg tenkte: vent litt! Var det broren min? Faren min? Moren min?

Og så ble innslaget kuttet.

Og jeg fikk ikke sove fordi jeg begravet meg sønn.

Så srevde urolighetene seg til Erbil. IS var på TV hverdag. Da en bilbombe eksploderte utenfor det amerikanske konsulatet, skjønte jeg hvor det bar. Så jeg dro til Istanbul.

En måned senere

Jeg fikk ikke lov til å jobbe i Tyrkia. Hver dag kom det flere syrere, men de fikk seg ikke velkomme. Kvinner og barn måtte ligge på gata.

Det var ingen fremtid for meg der. Jeg kunne ikke hjelpe familien min. De trengte penger for å overleve, så jeg måtte finne arbeid!

Mitt eneste håp var å dra til Europa.

En smugler tilbød å ta meg med for 3000 euro.

Jeg ringte hjem og fortalte faren min om situasjonen. Han lyttet til alt jeg sa – og ba meg ta ham ordne det.

Jeg var heldig med overfarten. Båten var gammel, men sjeldent. Det tok bare to og en halv time fra Izmir til Hellas. Jeg følte meg optimistisk. Jeg tenkte at ting endelig gikk min vei.

Dublinavtalen er en lov som sier følgende: Når en flyktning ankommer Europa, kan han eller hun bare søke asyl i det landet der han eller hun først ble registrert med fingeravtrykk.

Målet mitt var å komme meg til Norge... men da måtte jeg unngå myndighetene gjennom hele Europa.

Jeg hadde en venn i Oslo som kunne finne arbeid til meg. Jeg og tre andre menn reiste sammen. Vi spurte oss for, og fant en lastebilfører som kunne smugle oss ut av Hellas – for en god sum penge.

Jeg så ingenting av Hellas, bare innviden av en lastebil. Da motoren startet, ringte jeg vennen min og sa:

Ser deg i Oslo, hvis Gud vil

Så sovnet jeg, og drømte mange rare og hektiske drømmer.

Jeg våknet da lastebilen stoppet. Bakluset ble åpnet med en skramlende lyd. Det var kveld, og kaldt. Vi sto på vent vedan motoren.

Så faren pekte ut retningen for oss – og hjerte sin vei.

I flere dager fulgte vi en rute gjennom Øst-Europa.
For å spare penger, gikk vi flere mil,
oft langs livsfarlige veier.

Vi krysset grenser til fots og gikk gjennom åkre
og senger. Landskapet var grønt og frodig.

Vi prøvde ikke å tiltrekke oss oppmerksomhet,
særlig fra politiet. Hvis vi tok kollektivtransport,
skulle vi lag og gjente oss bak sviter vi ikke forsto
nære av, i håp om å gli inn i mengden.

Vi hørte fuglesang. Ingen rifleskudd eller bomber,
ingen død og redsel. Jeg var overlykkelig.

Vi brukte GPS-en på telefonene våre for å finne
veien. Om kvelden satte vi opp to små telt der
ingen ville legge merke til dem - og dro før daggrø.

Verden hadde aldri virket så stor.
Eller så full av muligheter.

Det var vokkert.

Du...
hører du
fuglene?

Kl 03.20

Neste kveld

I ungarn ble vi pågrepet
av politiet. De forhørte
oss - igjen? Alder?
Hvor skulle jeg? Hva
skulle jeg? De virket
mistenksomme og
sinte...

Når de ikke likte svarene
mine, slo de meg med
kjeppene sine.
Slagene kunne jeg tåle.
Men jeg tryglet dem om
ikke å ta fingeravtrykkene
mine.

De hørte ikke på oss. De
tok fingeravtrykkene mine.
Så låste de meg inn
i en celle...

...to uker senere
slapp de meg ut.

I ungarn har de satt opp et langt piggeåsgjerde for å hindre
flyktningene i å komme inn. Statsministeren har sagt at
Ungarn er for ungarene og at Europa bør forbli kristent.

Jeg visste at jeg
ikke hadde en sjanse der.

Jeg dro videre med en klump i magen... alt så svart ut.

Men jeg fortsatte mot Norge
- kanskje ville det skje et mirakel?

Da jeg endelig kom
til Oslo, snudde det.

Jeg møtte meg på
politistasjonen og
fortalte dem hva
som hadde skjedd.

Politiet tok meg med til
dette asylmottaket.

De er snille mot meg her.
Det gjør det nesten verre. For jeg vet jo at jeg
når som helst kan bli sendt tilbake til Ungarn.

I ettermiddag ringte jeg faren min... Han var veldig glad
for å høre stemmen min... Han forsto ikke hvordan jeg
kunne svikte ham. Jeg har sviktet dem alle sammen.

Jeg gråt da jeg lo på.

De stolte på meg!

Familien min er fanget i krigssonen.
Og på grunn av meg har de mye gjeld.

Skal jeg dra tilbake
til bombene i Syria?

Jeg vil bare jobbe!

Snart kommer
de og henter meg

Jeg vet ikke hva
jeg skal gjøre...

Vi har intervjuet «Mohammed» fra tegneserien på side 22 og 23. I virkeligheten heter han Alan og bor på Dikemark asylmottak i Bærum.

Frykter retur til Europa

TEKST OG FOTO Walid al-Kubaisi og Dan Petter Neegaard (Aftenposten)

Han sitter på Dikemark asylmottak. Hver dag frykter han å bli kastet ut av landet. Han kommer ikke til å bli sendt til hjemlandet Syria. Blir han uttransportert, blir han sendt til Ungarn. Politiet lurte ham til å avgi fingeravtrykk der. Nå er han en «Dubliner».

↑ Norge er ikke kulde og dårlig vær for Alan.
For han er det et stille og trygt paradis.

«Vi måtte si opp alle som jobbet for oss. Den islamske staten var en forbannelse for de fattige i Nord-Iraks Kurdistan.»

ALAN HUSSEIN ADIEL ble født i oktober 1990 i Syria, men hans fødeland har ikke anerkjent ham som syrisk borger. Han hører til en liten kurdisk minoritet som ikke betraktes som syrere, men «fremmede» til tross for at de ble født og flasket opp i Syria.

Han vokste opp i Syria og fikk ikke anledning til å gjennomføre skolegang. Han valgte å jobbe for å forsørge seg og familien. Uten pass, statsborgerskap eller identitetskort vokste han opp som tusener av andre i Syria. Da borgerkrigen brøt ut og den arabiske våren skapte vold og blod, og folk reiste seg for å kreve sine rettigheter og frihet, bestemte regimet å gi denne kurdiske gruppen ID-kort og pass som borgere. Alan brukte sitt pass

for å rømme fra landet. Han rømte for ikke å bli drept av regimets bomber.

RUINERT AV IS

– Heldigvis innvilget Assads regime oss pass. Jeg benyttet anledningen til å reise fra Syria i slutten av 2011, og da valgte jeg Kurdistan i Nord-Irak for de er kurdere der. Jeg er også kurder, og jeg kan jobbe der, forteller Alan.

Han jobbet, var glad og hadde håp om at han kunne vende hjem etter at Assads regime falt. Men i stedet falt skjebnens tak over hans hode.

– For da brøt Den islamske statens krig ut mot alle. Og krigen mot terror gjorde mange fattige, deriblant meg.

Han forteller hvordan byggemateri-

aler forsvant fra markedet i Nord-Irak som følge av krigen.

– Jeg hadde en gruppe murere som jobbet for meg og vi fikk mange oppdrag, men da vi ville kjøpe byggematerialer, var det borte fra markedet. Vi måtte si opp alle som jobbet for oss. Den islamske staten var en forbannelse for de fattige i Nord-Iraks Kurdistan. Jeg begynte å bruke opp sparepengene mine. Til slutt måtte jeg reise til Istanbul. Der bor min onkel og hans familie. Jeg måtte finne et sted i denne verden der jeg kunne få brød og ly.

SOLGTE EIENDOM FOR REISEN

I Istanbul var vilkårene harde. Syriske flyktninger fylte markedet med så mye billig arbeidskraft at Alan opplevde det

↑ Da Alan for første gang fikk lese tegneserien med hans historie tok følelsene overhånd. Minnene fra flukten er fremdeles vonde.

ikke var plass til flere.

– Jeg bodde hos min onkel, og vi begynte begge å planlegge flukten til Europa. Der tenkte vi at vi kunne bevare vår verdighet og ikke sulte. Min onkel reiste før meg, forteller han.

Alan sier at onkelen ankom Norge. Så ringte han og sa at Norge åpnet sine grenser for syriske flyktninger.

– Folk er snille og behandler flyktningene pent, sa onkelen.

Alan startet da sin reise fra Istanbul etter at hans far sendte ham penger.

– Han solgte eiendom for å finansiere reisen min, forteller han.

SVINDLET AV SMUGLERE

Første forsøk mislyktes for Alan fordi tyrkiske grensepattroljer stanset båten midt i Middelhavet og arresterte de 23 unge syrerne som skjulte seg i bunnen av båten. Alan og hans venner prøvde en

gang til, men etter 20 minutter var en politipatrulje i nærheten og førte dem tilbake. Tredje gang lyktes han.

– Etter få timer landet båten ved kysten i Hellas. Det var 11. november 2014. Da kom jeg til Europa. Vi gråt alle sammen. Som om vi var dødsdømte og plutselig fikk kollektivt amnesti. Men i Hellas følte vi at vi bare var i starten av maratonløpet. På nyttårsaften feiret jeg det nye året 2015 med ambivalens. Gleden over at jeg var i Europa og frykten for at jeg ikke ville nå målet. Jeg hadde likevel viljen til å flytte Sisyfos' steinblokk til fjelltoppen, forteller Alan.

Han sier at smuglerne i Hellas er bedragere. To av dem krevde pengene på forskudd og forsvant. Men han fant en ærlig smugler som sendte 16 av dem med en lastebil. De ble stappet inn i lastebilen og låst inne. De hadde med seg kjeks og vann, for de ble advart: «Spis det som

hindrer døden, men ikke mer. Drikk dråper. Vi kan ikke stoppe for å gå på do når dere ønsker» sa smugleren til dem.

LURT AV POLITIET

I lastebilens mørke levde de. De kunne ikke gjette hvor lenge de var der. Men plutselig stoppet lastebilen. Etter en stund hørte de stemmer, og døra ble åpnet og lyset slapp inn, utenfor stod sinte politimenn, – svære og harde.

– De snakket med høy stemme og kjeftet på oss på en uhøflig måte, men vi forstod ingen ting. De slo oss med balltre som om vi var mordere, og førte oss vekk i politibiler, forteller Alan. Han fortsetter:

– Vi visste ikke hvor disse politimennene hørte til, hvilket land vi befant oss i. På politistasjonen ble vi varetektsfengslet. De delte ut ei brødkive og en flaske vann til hver av oss. Da de hentet tolk forstod vi at de var ungarere. De

«Spis det som hindrer døden, men ikke mer. Drikk dråper. Vi kan ikke stoppe for å gå på do når dere ønsker.»

var harde. De sa at de måtte ha fingeravtrykk. Vi nektet. De slo oss med balltre alle sammen uten barmhjertighet.

Alan reiser seg og viser meg ryggen sin hvor merkene fremdeles er synlige. Han fortsetter:

– De løy. De fortalte at de tar fingeravtrykk for å sjekke om vi er kriminelle eller ikke. At dette ikke gjelder flyktnin-gretten.

SYRISKE NABOER DREPT

Da Alan ble løslatt fortsatte han reisen.

– Jeg ringte til smugleren. Han sendte en mann som tok meg og de som var med meg. Vi havnet i Norge i april 2015, forteller han.

Alan er fascinert av Norge og nordmenn, men opplever allikevel uro.

– Fingeravtrykket jeg avgå i Ungarn kan avgjøre min skjebne. Jeg er urolig, forfølges av mareritt om å returneres til Ungarn igjen hvor balltrær og harde umenneskelige politimenn venter meg. Jeg kjenner fremdeles lukten av sopp og betong fra fengselsveggene i Ungarn hver

gang jeg tenker på min framtid, sier han.

Vi reiser oss og går ut av Dikemark asylmottak. Vi vasser i snø. Jeg sier:

– Kulde og dårlig vær!

– Dette er paradiset, svarer han.

– Hør stillheten. Tryggheten. I dag tidlig hørte jeg på nyhetene at to selvmordsbomber eksploderte i to restauranter i min landsby i Syria. Uskyldige mistet livet. Noen av dem er våre naboer.

KJENNE LOVEN FOR Å SØKE ASYL?

Jeg sier:

– Det er uheldig at Europa opplever flyktningstrømmen som en byrde. Noen mener at flyktningene destabiliserer samfunnet.

Han får tårer i øynene. Tårene renner nedover kinnene hans. Han hever blikket mot meg og sier sørgmodig:

– Jeg hadde aldri tenkt å reise vekk fra min landsby. Men det var krig som førte meg hit. Jeg er en enkel person. Og det virker som om Europa krever av oss, halvt analfabeter, å lese alle detaljer i internasjonale lover før vi rømmer til

Europa for å redde livet. Dette er vanskelige betingelser.

– Jeg kom til Norge, og vil ikke leve i et annet land. Hvorfor må jeg sendes til Ungarn? Hundretusener av flyktninger gikk gjennom Ungarn. Ingen av disse søkte asyl der. Politiet møtte oss med balltre og hån. De tenkte ikke på vår verdighet som mennesker. Ungarere som ikke viser hensyn til humanisme i måten de møtte oss med, skal tvinges til å ta imot oss i humanismens navn?

Han tørker tårene og fortsetter:

– Jeg har ingen der. Her i Norge har jeg familie, min onkels familie. Jeg ble født naken, som andre mennesker på jorden, med samme fingre og samme ribbein. Jeg må også ha et ly under himmelen. Har jeg ikke rett til å velge folk jeg vil leve sammen med? Jeg har vilje og jeg vurderer hvilket land som er best for meg. Er det rettfærdig at jeg blir tvunget til å bo i et land mot min vilje? Hvor er humanismen i denne loven, sukker han.

DUBLIN-SAMARBEIDET

- Dublin-avtalen er et samarbeid mellom EU-landene, Island, Sveits, Liechtenstein og Norge.
- Hver asylsøker får søknaden sin behandlet i kun ett av Dublin-landene. Hovedregelen er at søknaden skal behandles av det første Dublin-landet asylsøkeren kommer til.
- Hvis asylsøkeren søker om beskyttelse i et annet Dublin-land, sier avtalen at han eller hun kan sendes tilbake til det landet som allerede har behandlet søknaden, eller som skal ha ansvar for å behandle søknaden.

Litt varme på vei gjennom Europa

TEKST OG FOTO Arshad M. Ali

– Vi skal være med i en av disse bilene, sier den afghanske kvinnen bestemt med henvisning til seg selv og sine to små barn. Hun blir bedt om å vente litt.

DET ER DA hun bryter sammen og skriker mens hennes to små barn står der helt stille, blanke i øynene og uten tegn til noen følelsesmessige reaksjoner. – Vil dere at mine barn skal dø?

Til tross for forsikringer fra de ansatte fra Norsk Folkehjelp og IOM om at de kommer til å bli transportert til flyktningleiren i Presevo, så virker det ikke som hun stoler på det de sier. Det er vanskelig å forestille seg hva denne lille familien har opplevd frem til nå og hvilke inntrykk som har gjort barna apatiske. I nyhetsbildet får vi stadig inntrykk av folk som blir drept i forsøket på å flykte, som drukner i Middelhavet eller fryser ihjel når de har kommet til steder hvor de har trodd at de er trygge. Selv for dem som har klart seg, sitter nok mange sterke minner igjen på toppen av savnet etter familie, venner og hjemmet de forlot.

Flyktningene i Miratovac har nettopp krysset grensen inn fra Makedonia, som er omtrent en kilometer unna. De fleste begynner å gå umiddelbart mot Presevo, hvor de må registrere seg før de kan fortsette ferden mot et EU-land. Etter registrering har de mulighet til å bevege seg fritt i Serbia i 72 timer.

ADVARER OM MINEFAREN

Siden flere store organisasjoner har rettet innsatsen sin inn mot Presevo, har Norsk Folkehjelp konsentrert seg om Miratovac. Her er det satt opp et mobilt varmetelt hvor flyktningene har mulighet til å slappe av, få i seg varm drikke, tilgang til internett, lade opp mobiltelefonen og ringe hjem. Det er også satt opp et mobilt medisinsk telt som er bemannet av en lege og en sykepleier. Daglig benytter mellom 50 og 60 personer seg av varmeteltet.

Da flyktningene begynte å dra gjennom Serbia i fjor sommer var Norsk Folkehjelp med på å sette opp skilt på engelsk og arabisk ved minelagte områder. Å opplyse flyktningene om disse områdene er viktig før de begynner å reise gjennom Serbia. Tilbudet som likevel virker mest populært er transport.

– Vi har prioritert eldre, syke og småbarnsfamilier, sier Miroslav, som er prosjektansvarlig for Norsk Folkehjelp i Miratovac. Norsk Folkehjelp er koordinert med andre organisasjoner, slik som IOM, og har en ambulanse til disposisjon om det oppstår akutte behov. I løpet av dagen har ambulansen blant annet fraktet en gravid kvinne og en nedkjølt toåring fra den makedonske grensen til sykehuset. Når det ikke er behov for ambulansen benyttes denne sammen med en jeep til å kjøre flyktninger fra Miratovac til Presevo. Daglig får rundt 80 personer hjelp til å tilbakelegge strekningen.

På grunn av prioriteringen og køene begynner de fleste å gå. Da vi kjørte inn i Miratovac prøvde flere å stoppe oss og ba oss om å kjøre dem. Denne dagen er det fem minusgrader. Men det blåser kraftig, og selv med gode vinterklær finner kulden en måte å feste seg godt til kroppen på. Flere av flyktningene er dårlig kledd. De blir tilbudt varme klær av organisa-

sjoner som holder til i Miratovac, men til tross for det er flere fortsatt tynt kledd. Muligens kan det skyldes at de ønsker å komme seg raskt videre, eller de frykter å bli stående i gjeld til noen, eller kanskje ønsker de ikke medlidenhet. Hva de føler eller ikke føler vet vi ikke.

GIR AV SITT EGET

For de ansatte er møtene med flyktningene sterke. De to sjåførene, legen og sykepleieren som arbeider sammen med Miroslav, kommer fra landsbyer i nærheten hvor arbeidsledigheten er svært høy. De har selv fått oppleve konsekvensene av krig. Selv om de er beskjedne og ikke sier så mye, blir vi i etterkant av besøket til flyktningleirene fortalt at de har gitt sine støvler, luer og skjerf til flyktninger som er dårlig kledd. De kan ikke stanse konfliktene i Syria og Afghanistan, men de bidrar med sitt for å gjøre livet til flyktningene litt bedre.

I Miratovac har Norsk Folkehjelp satt opp et varmetelt, med varm drikke, internett og ladestasjon for mobiltelefon.

Tre ting må til for å bli gründer i Norge –

Språk, nettverk og mot

Fotografi av Utøya av Hûner Azîz

«Jeg har jobbet veldig hardt med å lære meg språket. Jeg har aldri vært redd for å spørre om hvordan man skal uttale ord eller hvis jeg ikke forstår noe.» – Hûnder Azîz

Et stort antall av flyktningene som har kommet til Norge vil få opphold og bli en del av landet vårt. For mange går veien til integrering gjennom jobb. Men hva skjer hvis du er innovativ og kanskje ikke finner deg til rette på arbeidsmarkedet? Vi har snakket med flyktninger som valgte å satse alt og bli gründere.

TEKST Maria Amelie

HÛNER AZÎZ KOM til Norge fra Kurdistan på slutten av 90-tallet og søkte asyl. En måned på asylmottaket i Halden var nok. Hûner ønsket seg bort fra en stressende hverdag hvor han bodde tett på mange mennesker som nettopp kom fra krigsområder. Han ville ut og bli en del av det norske samfunnet. Først ble han avisbud. Så fikk han jobb på Posten med å sortere brev. Men det stoppet ikke der. Noen år senere startet han sitt eget enkeltpersonforetak for å jobbe som selvstendig fotograf.

– Bilder og video har alltid fascinert meg uten at jeg tenkte noe særlig over det. Jeg begynte å fotografere i Norge og det åpnet seg en helt ny verden, sier Hûner.

SELVLÆRT

Gjennom flere år lærte Hûner grafisk design, foto og videoredigering.

– Jeg har ikke gått på noen fotoskole, men lærte alt selv. Jeg kunne sitte 15–16 timer foran datamaskinen og lære meg forskjellige redigeringsprogrammer, ta bilder og øve meg. Jeg jobbet hardt og ble ganske god i det.

– En venn av meg sa til meg at du burde starte et firma og jobbe med dette fulltid. Det hadde jeg ikke tenkt på før, at man kunne tjene penger på fotografi.

Han hjalp meg med å starte enkeltpersonforetak og siden har det gått slag i slag.

– Hva er årsakene til at du lykkes?

– Kontakter er en viktig årsak. Jeg kjente veldig mange mennesker i Norge og plutselig tok jeg bilder på konserter og bryllup, jobbet for MTV og Norwegian Fashion Week og så videre.

Det norske nettverket skapte Huner gjennom musikken. Han er opprinnelig musiker og har spilt fiolin siden han var liten. Den klassiske musikken og bandet Mezo Oasis ble en inngang til det norske samfunnet. Allerede første dagen i Norge fant han en barndomsvenn i Oslo som inviterte han til en konsert hvor Huner endte opp med å både spille på scenen og bli kjent med menneskene som ble hans viktigste venner framover.

Han fikk være med dem og se det norske samfunnet, med skiturer og feiringer, fra innsiden. Men han påpeker at det ikke var så lett å integrere seg i Norge i starten. Språket var en skikkelig utfordring.

– Jeg ville lære meg språket fra dag én. Det var en grunnene til at jeg søkte meg bort fra mottaket i Halden. Jeg lærte jo ingenting når jeg bodde sammen med andre som ikke snakket norsk. Så jeg har jobbet veldig hardt med å lære meg språ-

ket. Jeg har aldri vært redd for å spørre om hvordan man skal uttale ord eller hvis jeg ikke forstår noe, sier Hûner.

Hans råd til andre som vil starte for seg selv er å lære seg språket, skaffe seg nettverk og tørre å ta sjanser. Så legger han til:

– Den beste måten å bli integrert i Norge på er å være seg selv. Når du aksepterer deg selv og har tro på deg selv utstråler du selvtillit. Da er det lett for andre å akseptere deg og ville bli kjent med deg.

MER KULTURFORSTÅELSE

Jehad Yassen Alkelani er opprinnelig fra Syria og har bodd her i bare ett år. På den korte tiden har han rukket å engasjere seg i det lokale gründermiljøet i Trondheim. I høst var han en aktiv del av oppstartsbedriften MoJob og en rekke arrangementer som ble gjennomført i forbindelse med det rundt omkring i Norge.

– Det er en app som kobler sammen arbeidsgivere og arbeidssøkere. Det ble lagt inn en ny tjeneste i høst hvor man kan tilby jobb direkte til flyktninger, forklarer Alkelani.

Akkurat nå holder han på med del to av en dokumentarfilm om hvordan det er å komme til et nytt land. Han intervjuer

↑ Liv Jorunn Kristiansen fra Innovasjon Norge forteller at innvandrere som starter egne bedrifter møter mange særegne utfordringer.

← Jehad Yasen Alkelani fra Syria har utviklet en app som kobler sammen arbeidsgivere og arbeidssøkere.

eldre mennesker som selv har vært flyktninger. Han er også i gang med et større prosjekt – nemlig å koble sammen akademia, flyktninger og studenter for å skape mer kulturforståelse. Han er i dialog med flere aktører, men utfordringen er språket og hvordan man gjør forretninger i Norge.

– Nettverk spiller en viktig rolle, men aller viktigst er det å gode støttespillere som kan engasjere seg i prosjektet og bidra med sin kompetanse.

TILTAK FOR MER ENTREPRENØRSKAP

Hûners og Jehads tanker om hva som skal til for å bli en integrert del av samfunnet finner gjenklang i studiene til Mai Camilla Munkefjord ved Norges Arktiske Universitet. Hun har forsket på innvandrere som har startet egen virksomhet i Finnmark. Nettverk er essensielt for økt entreprenørskap for alle gründere, uavhengig av hvor man kommer fra. Er man flerkulturell gründer da blir nettverk enda mer nødvendig for å lykkes.

– Sosial, økonomisk og kulturell kontekst er med på å påvirke hvordan deres nettverk utvikler seg. Familie spiller en viktig rolle, for eksempel kone eller ekte mann som har tilknytning til Norge representerer nettverk som kan være svært nyttig for gründerne.

Munkefjord sier at hvorvidt flyktninger lykkes med entreprenørskap kan sees i lys av hvordan de blir tatt imot på det nye bostedet. En av hennes anbefalinger

til norske kommuner er å ta varmt imot flyktningene som bosettes i kommunen gjennom blant annet velkomst- og «bli kjent»-arrangementer.

– Å bli sett og anerkjent er alfa og omega for å styrke flyktningenes tro på at de kan lykkes med å drive egen virksomhet i Norge, sier Munkefjord.

PILOTPROSJEKT FOR FLERKULTURELLE GRÜNDERE

Høsten 2015 lanserte regjeringen en gründerplan hvor de ønsker enda mer fokus på og mobilisering til økt gründerkap blant kvinner og personer med flerkulturell bakgrunn. Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Innovasjon Norge har hatt fokus på flerkulturelle gründere siden 2011.

Ifølge statistikk fra SSB er etableringsviljen ikke noe lavere blant innvandrere enn blant den øvrige befolkningen. Liv Jorunn Kristiansen, seniorrådgiver i Innovasjon Norge sier at til tross for at mange innvandrere etablerer bedrifter, viser forskningsvirksomhet at mange møter særlige utfordringer. Disse kommer i tillegg til utfordringene alle etablerere møter som språk, kapital, kunnskap om regelverk, forståelse av norsk bedriftskultur.

– Innovasjon Norge har utviklet et kurs for veiledere hvor vi tar for oss noen av disse problemstillingene og viser hvordan vi som veiledere kan bidra til flere vellykkede etableringer for perso-

ner med begrenset nettverk i Norge, sier Kristiansen.

PROFESSOR OG MYTEKNUSER

Professor og direktør for Refugee Studies Centre ved University of Oxford, Alexander Betts, har samlet data fra hele verden og avslørt en del typiske myter vi har om flyktninger og arbeidslivet. Han har forsket særlig på en flyktningleir i Uganda hvor folk hadde fri bevegelse og lov til å jobbe.

Den mest alminnelige myten han motbeviser er at flyktninger er en byrde for et vertsamfunn. Han viser at flyktningene skapte nye jobber og bidro til flere nye arbeidsplasser. Hele 21 prosent av flyktninger sysselsatte andre, og 40 prosent av de som hadde jobb hos dem var statsborgere i Uganda.

En annen myte han avliver er at flyktninger er teknologiske analfabeter. Om trent 80 prosent av flyktningene brukte mobiltelefon for å kommunisere. I områder tett befolket med flyktninger kunne man observere høyere bruk av internett. Det ble brukt både til å skape inntekter, betale og skape nye relasjoner.

Den siste myten er at flyktninger er avhengige av hjelp og støtte. Bare én prosent av de spurte hadde ingen inntekt. Alle ønsket å jobbe, tjene penger og skape nye muligheter.

Frivillige integrererer fra dag én

12. januar, Landås asylmottak: Det snør ute og vi kan se gate-lyktene som lyser opp den flotte utsikten over Bergen. Inne samles over 50 frivillige for å høre Jorge Alex Dahl, lederen i Norsk Folkehjelp Bergen, fortelle om hva frivillige kan gjøre for mennesker på flukt.

TEKST Ali Watti FOTO Ali Watti og Elias Dahlen

De frivillige på Landås mottak har lagt ned over 600 dugnadstimer for å gjøre mottaket klart til ta imot beboerne på en god måte. Når som beboerne er på plass inviterer de frivillige på aktiviteter både i og utenfor mottaket.

Frivillige sorterer klær som skal deles ut til beboerne på Landås asylmottak.

– **JEG MÅ FØRST** få takke alle de frivillige som allerede har stilt opp her for mottaket og gjort det klart til at beboerne skal komme. Det er frivillige som har ryddet rom og skrudd senger. Vi har også fått donasjoner i form av klær og leker og bøker til barn, sier Jorge til de frammøtte.

– Vi har en rekke aktiviteter det er mulig å engasjere seg i – det er språkkafé, folkevenn, aktiviteter for barn, matgruppe, norskundervisning og ulike kulturtilbud, fortsetter han.

En av dem som har kommet for å høre er ivrig etter å komme i gang:

– Jeg gleder meg til å gjøre en innsats som vil gjøre hverdagen for asylsøkere mer verdig, sier hun. Hun har tatt med seg to venner som også ønsker å jobbe frivillig ved mottaket.

En annen frivillig, Nidal, kom selv til Norge som flyktning fra Syria. Han snakker både norsk, kurdisk og arabisk.

– Jeg vil bruke min språkkompetanse til å hjelpe de nyankomne, sier han.

600 DUGNADSTIMER

Engasjementet for mennesker på flukt har vært stort i Bergen.

– Vi har mer enn 300 mennesker på vår liste over folk som ønsker å være frivillig. Folk i arbeid, pensjonister, studenter, tidligere flyktninger, i det hele tatt et tverrsnitt av befolkningen i Bergen. Det gir oss som har jobbet frivillig i Norsk Folkehjelp med integrering og antirasisme ny glød og energi, sier Jorge.

Han forteller at engasjerte mennesker har nedlagt bortimot 600 dugnadsti-

Jorge Alex Dahl (til venstre) er med beboerne på Landås asylmottak ut på tur i nabolaget.

mer for å gjøre den gamle høyskolen på Landås om til et botilbud for mennesker på flukt.

I korridorene på mottaket kan vi nå høre glade barnestemmer og møte voksne som drømmer om å bygge et liv i Norge.

– Asylsøkere har gitt meg det beste komplimentet på lenge, sier Vigdís Gunnarsdottir som har deltatt i frivillig arbeid siden starten og nå jobber på mottaket.

– De sa til meg «du har alltid et så fint og varmt smil», fortsetter hun.

MENINGSFULL HVERDAG

På mottaket låner barna akebrett til snøen som har lagt seg. Noen lager snømann. De deler gleden med hverandre og med de frivillige.

– Det å oppleve en så stor vilje til å hjelpe, og det å se hvor fornøyde både beboerne på mottaket og de frivillige er når de ulike aktivitetene nå er i gang, er helt fabelaktig, sier Jorge.

Han mener inntrykket av at viljen til å hjelpe ikke lenger er like sterk som i fjor høst er noe mediene har skapt, og at det er et ekko fra innvandringskritiske politikere.

– Asylsøkerne som kommer til Norge må vi se på som det de er – en stor ressurs. Vi trenger mennesker i dette landet og vi har god plass til dem. Innvandring til Norge er viktigere for befolkningsveksten enn fødselsoverskuddet.

På Landås blir politikernes bekymringer gjort til skamme. Vigdís beundrer tegningen av et hjerte hun har fått av et barn fra Syria.

– Mange av aktiviteter er allerede i gang. Når vi kommer i gang for fullt, blir det en verdig tilværelse for beboerne. Dagene på mottaket vil de bruke til å gjøre seg klare til å være aktive deltakere i samfunnet, i stedet for å sitte og vente på at tiden skal gå, sier hun.

Takk fra Obama

Colombia er blant de land som er hardest rammet av landminer i verden. Rydding av miner og andre udetonerte eksplosiver fra konflikten vil være helt nødvendig for at mange av de over seks millioner internt fordrevne kan vende tilbake til sine hjem når en fredsavtale er på plass.

USAS PRESIDENT Barack Obama takket for Norges innsats med minerydding i Colombia under lanseringen av det globale mineinitiativet for Colombia i Det hvite hus den 4. februar. Det er et amerikansk-norsk initiativ som skal øke oppmerksomheten om humanitær minerydding og målsettingen om et minefritt Colombia innen 2021.

Norge har i anledning lanseringen kunngjort et bidrag på 180 millioner kroner over tre år til humanitær minerydding i Colombia.

– Når en fredsavtale er oppnådd, er utvikling på landsbygda avgjørende for varig fred. Uten storstilt minerydding holdes utviklingen tilbake. Norge vil derfor bidra med 180 millioner kroner over tre år, sa Norges utenriksminister Børge Brende i forbindelse med lanseringen.

Den colombianske regjeringen og FARC-EP igangsatte i mars 2015 et pilot-

prosjekt for minerydding i to regioner i Colombia som en del av fredsprosessen. Norsk Folkehjelp har hatt ansvaret for å lede og koordinere pilotprosjektet, som er det første tiltaket der FARC og regjeringen samarbeider i felt.

Norsk Folkehjelp er ferdige med minerydding i regionen El Orejon, det første av to områder i pilotprosjektet. For å markere at området var minefritt i November 2015 inviterte partene for første gang colombianske og utenlandske medier på omvisning i området.

Det var en historisk anledning at nasjonale myndigheter og FARC-EP møttes som venner på colombiansk territorium for å feire at det felles prosjektet var en suksess. Det var også et viktig bidrag inn i fredsprosessen, og ikke minst for menneskene som bor i El Orejon og området rundt.

– Pilotprosjektet med Norsk Folkehjelp har vært et viktig tiltak for å bygge

tillit mellom de to partene i fredsprosessen. Jeg håper det amerikansk-norske globale mineinitiativet bidrar til å oppfylle målsettingen om et Colombia fritt for landminer innen 2021 og at det også bidrar til å støtte opp om fredsprosessen som nå er inne i en slutfase. Målet er at flere land etter hvert vil slutte seg til, sa Brende.

Norge er tilrettelegger i fredsprosessen i Colombia som startet formelt i Oslo i 2012. Den colombianske regjeringen og FARC-EP er så langt enige om fire av seks temaer på forhandlingsagendaen. Tema som gjenstår knytter seg til bilateral endelig våpenhvile, nedleggelse av våpen, sikkerhetsgarantier og mekanismer for implementering av fredsavtalen. Det forventes at partene vil kunne undertegne en fredsavtale i løpet av de nærmeste månedene.

Blikk på verden

PADRE MELO OG RADIO PROGRESO UNDER PRESS

Myndighetene i Honduras setter radiostasjonen Radio Progreso og Raftoprisvinner Padre Melo under press og forsøker å stoppe deres viktige informasjonsarbeid. Norsk Folkehjelp og EL og IT Forbundet fordømmer disse forsøkene i et brev til myndighetene i Honduras.

Radio Progreso er en av få uavhengige radiostasjoner i Honduras som våger å drive folkeopplysning om situasjonen i landet. I 2015 fikk Padre Melo Raftoprisen for sin innsats.

I et brev som ble offentliggjort 25. januar 2016 forteller Padre Melo at myndighetene nekter Radio Progreso adgang til å dekke offentlige begivenheter. Myndighetene har besøkt radioen flere ganger i det siste med propaganda om regjeringens politikk og med implisitte trusler om «dårlige honduranere» som sverter regjeringen.

FØRSTEHJELPSKURS FOR FLYKTNINGER

Norsk Folkehjelp Kragerø har vært svært aktive med hjelp og trivselstiltak for flyktninger som bor i lokalmiljøet. Et av tilbudene de gir er opplæring i førstehjelp. Første kurskveld hadde stort oppmøte. Over 30 deltakere, små og store.

Foto: Anette C. Nilsen

OL-DUGNAD TIL DEN STORE GULLMEDALJEN

I februar møttes unge utøvere fra hele verden og frivillige fra hele Norge til ungdoms-OL på Lillehammer. Norsk Folkehjelp var selvsagt på plass.

Månedene før hadde 1500 av totalt 3200 frivillige «kick-off» i OL-byen for å forberede seg på arrangementet som i tillegg til 1100 utøvere også hadde 12 000 besøkende. Beredskapen måtte være deretter og derfor var det viktig at de frivillige ble godt briefet på forhånd.

– Det var fint å kunne møte flere frivillige og få inntrykk av hvor stort Ungdoms-OL faktisk er. Jeg fikk også se viktigheten av frivilligheten, og hvor mye den har å si for et stort arrangement, sier Daniel Verstege, leder for Norsk Folkehjelp Elverum, ett av lagene som mobiliserte fram mot de olympiske lekene.

Norsk Folkehjelp Region Øst tok på seg sanitetstjenesten, i tett samarbeid med blant annet Sykehuset Innlandet, Lillehammer, Hamar kommune og BUP. Norsk Folkehjelp deltok med rundt 40 mannskaper, fem ambulanser, fem scooterpatroljer og redningsmannskaper med pulk i alpinanleggene.

DOBBELT SÅ MANGE KVINNER I MYANMARS PARLAMENT

Etter valget i Myanmar i november 2015 er antall kvinner i parlamentet doblet. Norsk Folkehjelps partnere har drevet kampanjer for å få flere kvinner valgt.

–Vi trenger flere kvinner i parlamentet, for det er de som bryr seg om kvinners rettigheter, utdanning og helse, sier Dr. May Shi Sho fra Karen Development Network.

Hun er en av dem som var aktiv i kampanjen for å få flere til å stemme på kvinnelige kandidater. Kampanjen ble organisert av nettverket Kvinner Kan,

som i sin tid ble startet i samarbeid med Norsk Folkehjelp og Arbeiderpartiet.

SODASTREAM-KAMPANJE KRONES MED SEIER

23 organisasjoner gleder seg over at brusmaskinprodusenten SodaStream endelig har flyttet virksomheten vekk fra okkupert palestinsk område.

Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom tok initiativ til kampanjen «La boblene briste – boikott SodaStream» i 2012, og har sammen med en rekke organisasjoner, forbund og partier krevd at SodaStream flytter virksomheten sin vekk fra Mishor Adumim, en israelsk industrisone på okkupert palestinsk land på Vestbredden. Organisasjonen Who Profits melder nå at selskapet har fullført flyttingen.

– Det at SodaStream endelig flytter ut av den ulovlige bosettingen viser at det nytter å protestere når selskaper støtter opp om undertrykking og okkupasjon, sier Ingrid Aspelund, leder av Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom.

Skoleturer med mening

Aktive Fredsreiser arbeider for å gi ungdom tro på at konflikter kan løses og at fred kan skapes, og at egne holdninger og handlinger er avgjørende.

Priseksempel:

8 DAGER
KRAKOW-
BERLIN
med buss,
utreise Oslo
fra kr. 5 050,-
(mye inkludert)

Vi arrangerer også andre skoleturer og temareiser.

Aktive Fredsreiser
TRAVEL FOR PEACE

Kontakt oss på kontor@aktive-fredsreiser.no
eller telefon 37 15 39 00 / 952 38 199

nnn.no

Forbundet for deg
som arbeider i mat- og
drikkevareindustrien

– fellesskap i hverdagen

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Postboks 8719 Youngstorget, 0028 Oslo
Lilletorget 1, 0184 Oslo
Telefon: +47 23 10 29 60

FOLK I GAZA KAN KLARE SEG SELV

Som Folkehjelper bidrar du til at det kan bli mulig

Sarah er 13 år og lever som i et fengsel. Det eneste hun har gjort galt er å være født i Gaza. Blokaden sperrer Sarah og 1,5 millioner andre palestinere inne. Halvparten av disse er barn. Sarah trenger Folkehjelp. Folkehjelp handler om å styrke folket i kampen for sine rettigheter. Folk i Gaza kan selv utvikle sitt samfunn, men da må deres stemme bli hørt og blokaden heves. Som fast giver i Norsk Folkehjelp støtter du Sarah og resten av Gazas unge befolkning.

Norsk Folkehjelp

**Støtt oss fast – bli FOLKEHJELPER
og gi 200 kr i måneden.**

Se www.folkehjelp.no eller ring 22 03 77 00

Ingar Pettersen & Co as

Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

– mer enn et fagforbund

**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**

Norsk Lokomotivmannsforbund

– ledd i næringskjeden

www.norskprotein.no

Aktietrykkeriet

aktr.no

Norsk Folkehjelp takker for støtten fra lokale klubber og foreninger

Fellesforbundet
Avd. 57 Nord Rogaland

Fellesforbundet
Avd. 5

Avd. 3
Møre og Romsdal

Fellesforbundet
Avd. 23 Raufoss Jern og Metallarb. Forening

Fellesforbundet
Marinestasjonen

Fellesforbundet
Avd. 10

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

Norsk
Tjenestemannslag
Norsk Medisinaldepot

Fellesforbundet
Avd. 26 Østfold Fagforening

Fellesforbundet
Oslo Grafiske Fagforening

Norsk
Tjenestemannslag
Sentralforvaltningen

Fellesforbundet
Avd. 53 Nordre Nordland og Sør-Troms

Fellesforbundet
Avd. 1 Oslo-Akershus Tlf.: 23 06 18 90

Norsk
Tjenestemannslag
Mattilsynet

Fellesforbundet
Avd. 43 Øvre Buskerud Fagforening

Fellesforbundet
Avd. 650

FAGFORBUNDET
Avd. 731 Skedsmo

Fellesforbundet
Avd. 185 Flyarbeidernes Forening

Avd. 95 Sør-Varanger

FAGFORBUNDET
Frogn

Fellesforbundet
Avd. 29 Søre Sunnmøre

Avd. 107 Sunnhordland

Fellesforbundet
Avd. 74 Nord-Hålogaland

Avd. 91 Bodø

Fellesforbundet
Avd. 75 Halden Fagforening

Avd. 15 Innlandet

EL&IT
FORBUNDET
Trøndelag

Fellesforbundet
Avd 747 Unionen Fagforening

Avd. 21 Fredrikstad

EL&IT
FORBUNDET
Elektroarb.

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

HANDEL OG KONTOR I NORGE

- fellesskap i hverdagen

O. Kavli og Knut Kavlis Allmenntilrette Fond

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær nedrustning, sanitet og redningstjeneste, flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 13 000 medlemmer i Norge og 2000 ansatte i ca. 40 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionskontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionskontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5010 BERGEN
regionskontoret.vest@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionskontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844, Youngstorget
0028 OSLO

Rettferdig tilgang til naturressursar i Sør-Sudan

Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sør-Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis